

2018 m. gruodžio 5 d.

2018 m. tris ketvirčius Lietuvos draudimo rinka vis dar augo, jos apimtis pasiekė 655 mln. Eur sumą. Ne gyvybės draudimo įmokos augo sparčiau – 14,5 proc., palyginti su 2017 m. tuo pačiu laikotarpiu, ir sudarė 475 mln. Eur. Gyvybės draudimo įmokos viršijo 179 mln. Eur, o tai yra 8,8 proc. daugiau nei prieš metus. Didžiausią įtaką pokyčiams turėjo sparčiai augusios investicinio gyvybės draudimo įmokos. Ne gyvybės draudimo portfelyje ir toliau sparčiausiai augo su transporto draudimu susijusio draudimo apimtis. Per tris ketvirčius draudėjams išmokėta draudimo išmokų suma – 331 mln. Eur – buvo 2,3 proc. didesnė nei prieš metus.

Ataskaitiniu laikotarpiu beveik visos draudimo įmonės dirbo pelningai, uždirbtas pelnas siekė 37,6 mln. Eur. Visos įmonės vykdė privalomuosius mokumo kapitalo reikalavimus.

Draudimo brokerių įmonės taip pat veikė pelningai ir uždirbo 6,2 mln. Eur pelno, t. y. 43,5 proc. daugiau nei praėjusių metų atitinkamą laikotarpį.

Vertinant draudimo rinkos raidos pokyčius, apibendrinama visų draudimo rinkos dalyvių veikla, vykdoma Lietuvos Respublikos teritorijoje. Vertinant finansinių ir kapitalo normatyvų vykdymą bei šių rodiklių pokyčius, nagrinėjama tik šalyje registruotų 9 draudimo įmonių (visoje jų veiklos teritorijoje) ir 98 draudimo brokerių įmonių (visoje jų veiklos teritorijoje) veikla. Lietuvos teritorijoje veikiančių filialų veiklos finansiniai rezultatai ir kapitalo rodikliai nevertinami, nes šių subjektų finansinę priežiūrą vykdo juos įsteigusios įmonių buveinių šalių priežiūros institucijos.

1. DRAUDIMO RINKOS TEISINĖS APLINKOS POKYČIAI

2018 m. spalio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo pakeitimai. Jais nustatyti vienodi draudimo produktų platinimo reikalavimai visiems platintojams: draudimo įmonėms, draudimo tarpininkams ir papildomos veiklos draudimo tarpininkams. Taip pat nustatyti reikalavimai, taikomi platintojų kvalifikacijai, registracijai ir priežiūrai. Įstatyme įtvirtinta pareiga platintojams visada elgtis sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, vengti interesų konfliktų, atskleisti informaciją apie atlygio už tarpininkavimą pobūdį. Platintojai, prieš sudarydami sutartis, turės įvertinti kliento reikalavimus ir poreikius ir siūlyti tik juos atitinkantį draudimo produktą. Visi platintojai įstatymu įpareigojami prieš sudarydami ne gyvybės draudimo sutartį klientui pateikti trumpą ir aiškų pagrindinės informacijos dokumentą apie siūlomą ne gyvybės draudimo produktą. Įstatyme taip pat nustatyti reikalavimai, taikomi kryžminiam pardavimui bei draudimo produktų priežiūrai ir valdymui. Įstatyme nustatyti papildomi reikalavimai, taikomi draudimo principu pagrįstų investicinių produktų platinimui: nustatyti griežtesni reikalavimai dėl interesų konfliktų valdymo, informacijos teikimo, produkto tinkamumo bei priimtumo klientui vertinimo. Taip pat įstatyme atsirado naujų reikalavimų, taikomų gyvybės draudimo investavimo kryptų valdymui, draudimo sutarties mokesčių išskaičiavimui ir išperkamosios sumos skaičiavimui, – jie įsigalios 2019 m. sausio 1 d.

2. DRAUDIMO RINKOS RAIDA

Šalies rinkoje 2018 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje draudimo paslaugas teikė 20 Lietuvoje registruotų draudikų – 9 įmonės ir 11 kitose ES šalyse registruotų įmonių filialų. 8 draudikai vykdė gyvybės draudimo ir 12 – ne gyvybės draudimo veiklą. 2018 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje veikė 98 draudimo brokerių įmonės: draudimo veiklą pradėjo vykdyti dvi naujos draudimo brokerių įmonės, vienos draudimo brokerių įmonės licencija buvo panaikinta jos pačios prašymu.

Draudimo įmokos

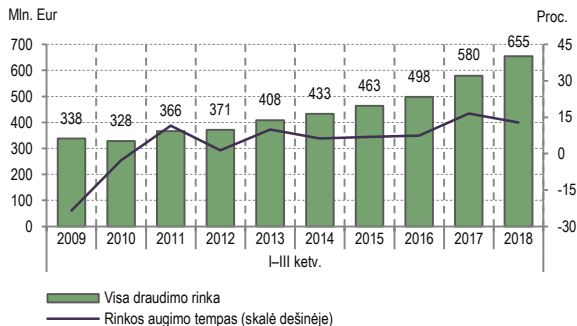
Draudimo rinka auga išlaikydama pakankamai aukštą, tačiau lėtėjantį augimo tempą. Per 2018 m. tris ketvirčius Lietuvoje registruotų draudimo įmonių ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių draudimo įmonių Lietuvoje įsteigtų filialų draudimo įmokos sudarė 654,8 mln. Eur, t. y. 12,9 proc. daugiau nei praėjusių metų tą patį laikotarpį. Draudimo rinkos apimtį didino tiek gyvybės, tiek ir ne gyvybės draudimas, tačiau skirtingais tempais. Ne gyvybės draudimo įmokų suma augo gerokai sparčiau – 14,5 proc. – ir pasiekė 475,3 mln. Eur sumą. Gyvybės draudimo rinkos augimas buvo gerokai lėtesnis – 8,8 proc. – ir pasiekė 179,5 mln. Eur sumą.

1 lentelė. Draudimo įmokos

Eil. nr.	Draudimo šaka	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2016 09 30	2017 09 30	2018 09 30	2017 m.	2018 m.
1.	Gyvybės draudimas	153,3	146,9	179,5	7,6	8,8
2.	Ne gyvybės draudimas	344,6	415,1	475,3	20,5	14,5
3.	Iš viso	498,0	580,1	654,8	16,5	12,9

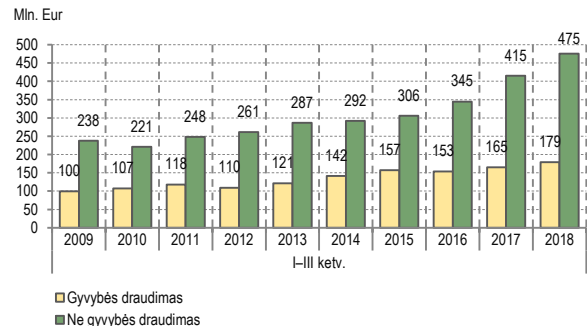
Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 pav. Visos rinkos draudimo įmokų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

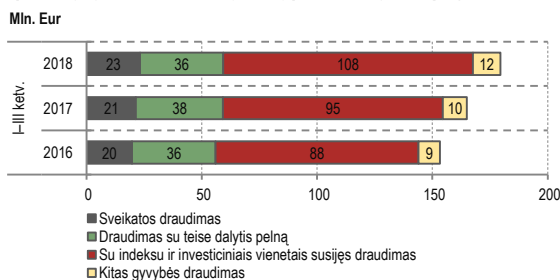

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Dėl mažėjusio sudarytų tradicinio gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus šio draudimo apimtis tebebuvo tokia pati, kaip ir praėjusiais metais. Augustio investicinio gyvybės draudimo pozicijos ir toliau stiprėjo, palyginti su visu gyvybės draudimu: ataskaitinio laikotarpio pabaigoje investicinio gyvybės draudimo įmokos sudarė 60 proc. visų gyvybės draudimo įmokų, arba 108,2 mln. Eur, t. y. 13,6 proc. daugiau nei praėjusių metų tą patį laikotarpį. Sveikatos draudimo įmokos išaugo 8,2 proc. ir sudarė 23,2 mln. Eur. Jos priskirtinos gyvybės draudimo šakai ir iš esmės yra papildomos įmokos sudarant tiek tradicinio gyvybės draudimo, tiek ir su indeksu ir investiciniais vienetais susijusio draudimo sutartis.

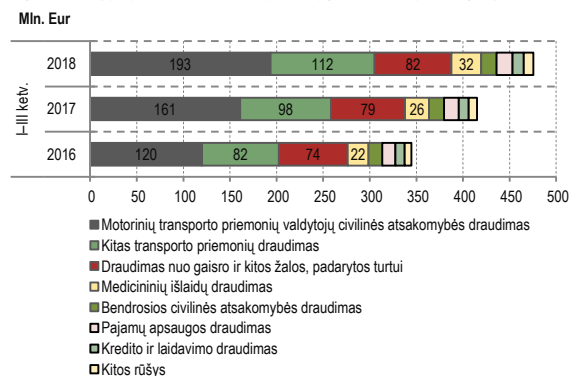
Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, ne gyvybės draudimo rinkos apimties augimui įtaką darė didėjusi įvairių rūšių transporto priemonių draudimo apimtis. Nors plečiantis Lietuvos automobilių parkui transporto priemonių valdymo civilinės atsakomybės (TPVCA) draudimo įmokų suma didėjo penktadaliu ir beveik pasiekė vienos penktosios milijardo Eur sumą, tačiau šiais metais stebimas draudimo įmokų augimo lėtėjimas. Transporto priemonių draudimo apimties augimas iki 111,8 mln. Eur sumos sietinas ne tik su tolesniu šios rūšies draudimo tarifų augimu, tačiau, kaip ir TPVCA draudimo atveju, su didėjusia šio draudimo paklausa – sudarytų transporto priemonių draudimo sutarčių skaičius didėjo 6 proc. Trečios pagal dydį – turto – draudimo rūšies apimties augimas nebuvo toks reikšmingas: draudimo įmokų suma didėjo 3,9 proc. ir sudarė 82,3 mln. Eur.

3 pav. Gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4 pav. Ne gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo išmokos

Draudimo išmokų augimo tempas buvo lėtesnis nei draudimo sektoriaus pajamų augimo tempas. Per 2018 m. tris ketvirčius draudimo rinkoje išmokėta 331,5 mln. Eur išmokų, t. y. 2,3 proc. daugiau, nei buvo išmokėta per 2017 m. tą patį laikotarpį. Vertinant išmokų pokyčius pagal draudimo šakas, pokyčių tendencijos išsiskyrė: gyvybės draudimo šakos išmokos sumažėjo 3,9 proc. – iki 96,1 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo išmokos išaugo 5,0 proc. – iki 235, mln. Eur.

2017 m. išaugusi gyvybės draudimo išmokėtų draudimo išmokų suma ir toliau buvo gana aukšto, nors ir šiek tiek sumažėjusio lygio. Pagrindinė gyvybės draudimo išmokų sumažėjimo priežastis – 10,8 proc. sumažėjusios išmokos, išmokėtos pasibaigus draudimo sutarčių galiojimo terminui. Gyvybės draudimo išmokų, išmokėtų pasibaigus draudimo sutarčių galiojimo terminui, sumos sumažėjimas yra būdingas 2018 metams dėl gyvybės draudimo sutarčių sudarymo cikliškumo: 2017 m. baigė galioti 15 metų gyvybės draudimo sutartys, sudarytos 2002 m. draudimo sutarčių sudarymo piko metu,

todėl, palyginti su 2018 m., ankstesnė palyginamoji bazė buvo gerokai didesnė. Gyvybės draudimo išmokos, išmokėtos nutraukus draudimo sutartį, tebebuvo labai didelės ir sudarė 54,8 mln. Eur (57 % visų gyvybės išmokų), nors buvo 2,4 proc. mažesnės nei praėjusiais metais.

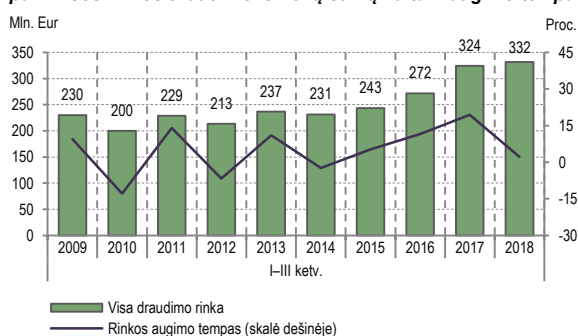
Ne gyvybės draudimo išmokos padidėjo 5,0 proc. – iki 235,4 mln. Eur. Labiausiai augo TPVCA draudimo (8,4 % – iki 92,8 mln. Eur), transporto priemonių draudimo (6,7 % – iki 68,5 mln. Eur) ir medicininių išlaidų draudimo (25,5 % – iki 20,1 mln. Eur) išmokėtos sumos. Įvairių rūšių transporto priemonių draudimo išmokėtų sumų augimas buvo labiau nu-
lemtas dėl rinkos veiksmų ir toliau augusios vidutinės draudimo išmokos.

2 lentelė. Išmokos

Eil. nr.	Draudimo šaka	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2016 09 30	2017 09 30	2018 09 30	2017 m.	2018 m.
1.	Gyvybės draudimas	81,0	99,9	96,1	23,3	-3,9
2.	Ne gyvybės draudimas	190,5	224,2	235,4	17,7	5,0
3.	Iš viso	271,5	324,1	331,5	19,4	2,3

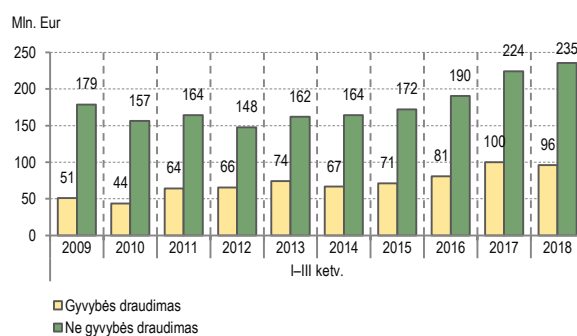
Šaltinis: Lietuvos bankas.

5 pav. Visos rinkos draudimo išmokų sumų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6 pav. Išmokėtų gyvybės ir ne gyvybės draudimo sumų kaita

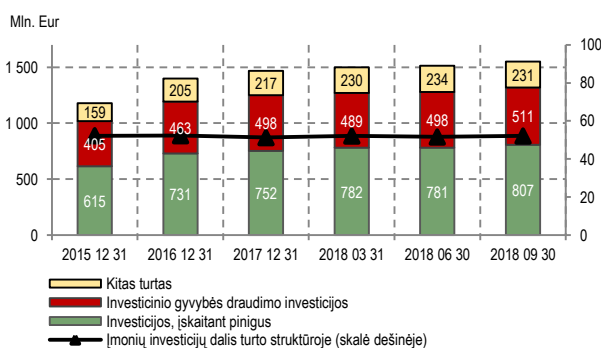
Šaltinis: Lietuvos bankas.

3. ĮMONIŲ FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAI

Draudimo įmonių turtas ir įsipareigojimai augo nuosaikiai. Draudimo įmonių valdomas turtas 2018 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje viršijo 1,5 mlrd. Eur sumą ir, palyginti su praėjusių metų pabaiga, padidėjo 5,6 proc. Ne gyvybės draudimo įmonių turto suma didėjo sparčiau nei gyvybės draudimo įmonių. Augant ne gyvybės draudimo įmonių apimčiai, didėjo ne tik šių įmonių nuosavų lėšų suma, bet ir perdraudikų turtas bei gautinos sumos.

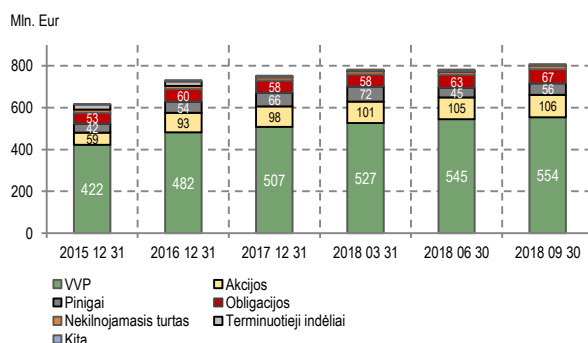
Šiais metais draudimo įmonių nuosavo turto investicijų apimtis išaugo 7,3 proc. – iki 807,3 mln. Eur. Draudimo įmonės ir toliau investuoja laikydamasi saugumo ir atsargumo principų: 46,6 mln. Eur, arba 9,2 proc. (iki 553,9 mln. Eur), išaugo investicijų į vyriausybės vertybinius popierius (VVP) suma. Gerokai mažiau lėšų – po 8 mln. Eur – draudimo įmonės investavo į įmonių skolos vertybinius popierius ir įmonių nuosavybės vertybinius popierius.

7 pav. Draudimo įmonių turto struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

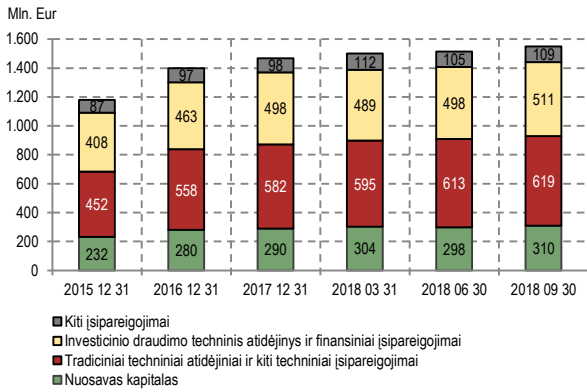
8 pav. Draudimo įmonių nuosavo turto investicinio portfelio struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

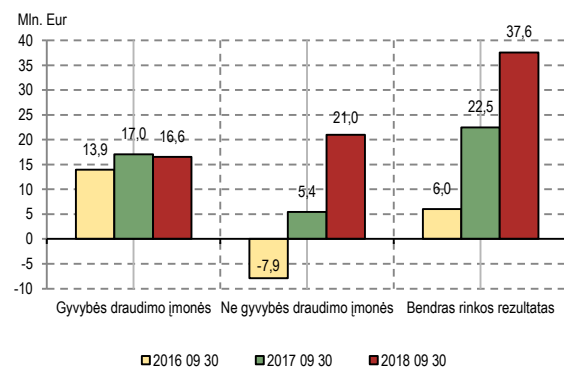
Didėjant draudimo veiklos apimčiai, 4,6 proc. augo ir draudimo įmonių suformuotų draudimo įsipareigojimų suma – iki 1,13 mlrd. Eur. 2018 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje draudimo įmonių nuosavo kapitalo augimą nulėmė vienos draudimo įmonės metų viduryje sustiprinta kapitalo bazė bei šiais metais vykdoma pelninga draudimo įmonių veikla. 2018 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, draudimo įmonės uždirbo 37,6 mln. Eur pelno. Pirmieji trys ketvirčiai buvo pelningi gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmonėms: gyvybės draudimo įmonės uždirbo 16,6 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo įmonės – 21 mln. Eur pelno. Tik viena draudimo įmonė patyrė nuostolį, kitų draudimo įmonių veikla buvo pelninga.

9 pav. Draudimo įmonių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo pokyčiai

Šaltinis: Lietuvos bankas.

10 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatas

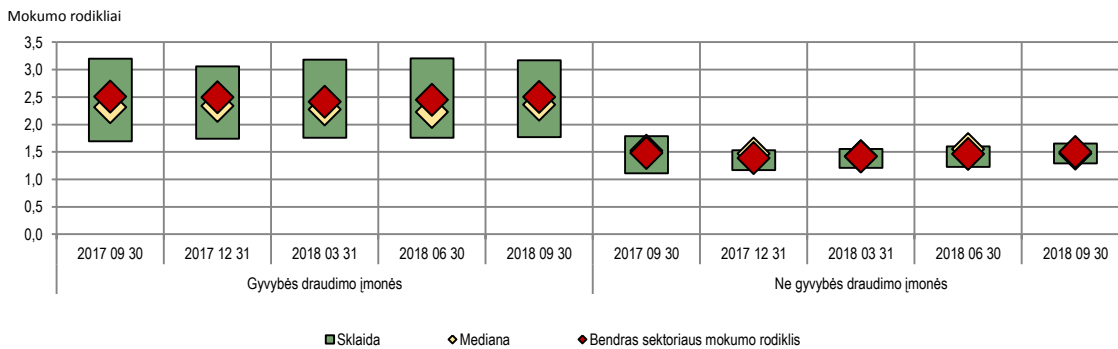

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4. ĮMONIŲ KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos draudimo įmonės vykdė mokumo kapitalo poreikio reikalavimus. Pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus apskaičiavus draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimą ir įvertinus turimų nuosavų lėšų dydį, nustatyta, kad visos draudimo įmonės buvo mokios, t. y. turėjo pakankamai tinkamų nuosavų lėšų mokumo kapitalo reikalavimui ir minimalaus kapitalo reikalavimui padengti. 2018 m. rugsėjo 30 d. gyvybės draudimo įmonių mokumo rodiklis buvo 2,50, ne gyvybės – 1,50.

11 pav. Draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimų rodikliai

Šaltinis: Lietuvos bankas.

5. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS

Draudimo brokerių įmonių turtas, 2018 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, sudarė 38,5 mln. Eur ir per metus išaugo 36,8 proc. Didžiąją šių įmonių turto dalį (26,8 %) sudarė pinigai. Pinigai, laikomi atskiroje sąskaitoje, sudarė beveik 2,9 mln. Eur ir gerokai viršijo tarpininkų įsipareigojimus draudimo įmonėms. Draudimo brokerių įmonės per metus į kasą ir atskiras sąskaitas surinko 132,6 mln. Eur draudimo įmokų, jos buvo perduotos draudimo įmonėms. Draudimo brokerių įmonių trijų ketvirčių veikla buvo pelninga – įmonės uždirbo 6,2 mln. Eur pelno. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, uždirbtas pelnas išaugo 43,5 proc. Pelningai dirbo 75 iš 98 draudimo brokerių įmonių. Draudimo brokerių įmonių sudaromų sutarčių skaičius didėjo, tačiau augimo tempas, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, sulėtėjo iki 9,6 proc.

3 lentelė. Pagrindiniai draudimo brokerių įmonių veiklos rodikliai

Eil. nr.	Draudimo šaka	Suma			Augimo tempas, proc.	
		2016 09 30	2017 09 30	2018 09 30	2017 m.	2018 m.
1.	Sudarytos draudimo sutartys, vnt.	1 234 663	1 372 870	1 503 986	11,2	9,6
2.	Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	29 275,3	34 144,8	38 511,7	16,6	12,8
3.	Ataskaitinio laikotarpio rezultatas, tūkst. Eur	3 573,3	4 332,0	6 217,0	21,2	43,5

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2018 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, draudimo brokerių įmonių nuosavas kapitalas sudarė 21,3 mln. Eur, arba 24,2 proc. daugiau nei praėjusių metų atitinkamą laikotarpį. Įmonių minimalaus kapitalo reikalavimas yra 18 760 Eur, arba ne mažesnis kaip 4 proc. per metus draudimo brokerių įmonės gautų draudimo įmokų, mokėtinų draudikams. Ataskaitinę datą visos įmonės vykdė minimalaus kapitalo reikalavimą.

6. VARTOTOJŲ IR DRAUDIMO RINKOS DALYVIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMAS

2018 m. trečiajame ketvirtyje net 75 proc. visų išnagrinėtų vartojimo ginčų (101) kilo tarp vartotojų ir draudikų. Palyginti su 2017 m. trečiuoju ketvirčiu ir 2018 m. antruoju ketvirčiu, per kurių kiekvieną su draudikais buvo išnagrinėti 102 ginčai, šis skaičius iš esmės nepakito.

Analizuojamu laikotarpiu Lietuvos bankas priėmė 40 sprendimų dėl ginčo esmės, iš jų 20 atvejų Lietuvos bankas vartotojų reikalavimus laikė pagrįstais ir juos tenkino visiškai (13) arba iš dalies (7), o tai sudaro 50 proc. priimtų sprendimų dėl ginčų, kilusių tarp vartotojų ir draudikų, esmės. Kitais 20 atvejų nustatyta, kad vartotojų keliami reikalavimai yra nepagrįsti. 14 ginčų šiame ketvirtyje baigėsi draudikams patenkinus pareiškėjų reikalavimus ir (arba) pasiekus taikų susitarimą, o tai yra 8 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu 2017 m.

Daugiausia ginčų, kaip įprasta, kilo dėl ne gyvybės draudimo sutarčių (92), iš jų 32 dėl turto draudimo, 29 – dėl su sausumos transporto priemonių valdymu susijusios civilinės atsakomybės draudimo, 16 – dėl sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimo (kasko).